

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
"KOROŠKI SLOVENEK"
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII.

Dunaj, 14. septembra 1927.

Št. 37.

Kako se resnica na glavo postavlja?

Navajeni smo, da naši Nemci inozemstvo popolnoma napačno podučujejo o naših razmerah. Kolikokrat se je nas eden že smejal, kako so Nemci tujci ob Vrbskem jezeru roke sklepali, ko so domačine slišali govoriti nek slovanski jezik in so zvedeli, da tod prebivajo Slovenci. Podučeni so bili, da se Slovenci začnejo v Ljubljani. Bolj politično izobraženim Nemcem pa, o katerih naši Nemci sklepajo, da iz drugih virov vedó za nas koroške Slovence, slikajo razmere tako, kakor bi Nemci iz samega ljubega miru že davno ugodili vse in da smo mi tisti, ki nikoli nismo zadovoljni in hočemo še več, čeravno imamo itak že vse.

Prav primeren vzgled, kako naši Nemci slikajo razmere, je podal dr. Werner Mahrholz, ki se je letošnje poletje kot nemški novinar udeležil novinarskega potovanja po Koroški. Iz članka, ki je objavljen v „Bauernzeitung“ št. 46., spoznamo, kaj in kako pripovedujejo naši Nemci svojim bratom iz Rajha, da jih pridobijo za čin izdatnejšo pomoč proti nam. Čemur pa se najbolj čudimo je to, da si tak članek upa prinesiti koroški list, ki vendar ve, da ga berejo v veliki meri ljudje, ki so podučeni o resničnih razmerah. Kaj si morejo ti ljudje misliti o resnicoljubnosti lista, ako tako debelo slika.

Gospodu dr. Marholzu so natvezli, da je v jugovzhodu nemška kultura v obrambi, ne iz slabosti, ampak v mirni prevdarnosti nasproti mlademu narodu; nedvomno da je, da slovenski nacijonalizem povsem napada... Če bi le polovico tega bila resnica, zadovoljni bi

bili, tako pa se moramo boriti za golo nago narodno življenje. Ljudstvo brez inteligence, ljudstvo s protinarnimi šolami pa naj napada, in veliki nemški narod da se mora brniti?!

O kulturni avtonomiji pa navaja g. dr. Mahrholz, da se v njej samo postavno potrdijo vse tiste pravice, ki jih itak že imamo: Predvsem pravica rabe svojega materinega jezika v šoli, cerkvi in v občevarstvu z oblastmi in sodnijo, potem dvojezičnost napisov v vaseh in trgih mešanega ozemlja, končno zborovalno prostost v kulturnih in gospodarskih zadevah. Vse te prostosti ima Slovenec na Koroškem dandanes resnično: Vidi se dvojezične napise pri vstopih v vasi, sodniki in uradniki z zadostnim znanjem slovenščine sede v uradih in razpravljajo na željo slovensko. V takozvanih „utrakvističnih šolah“ je učni načrt tako setavljen, da se v prvih dveh šolskih letih učijo slovenski otroci slovensko, potem nemško, a tako, da slovenščina ostane glavni učni predmet. Gotovo se smejite, ko to berete. A tako poroča g. dr. Mahrholz. Dvojezični napisi! Koliko orožnikov je moralo brusiti pete in nadlegovati vsakega čevljarja, krojača, kovača... tako dolgo, da se je udal in napravil samo nemški napis. Fašisti izdajajo javne ukaze za svoje ukrepe proti Nemcem in Slovincem v Italiji, Nemci pa nadlegujejo vsakega posebej, ne da bi le eden mogel izvedeti za dotični ukaz. — Radi bi poznali tiste stranke, s katerimi bi sodniki in uradniki razpravljali slovensko, saj se tega nihče ne upa zahtevati. Kako je n. pr. nahrulil en sodnik v Celovcu 14letno delke iz Bilčovsa, ki ni mogla nemško izpovedati v neki porotni razpravi, v kateri so se posluževali tolmača, ker več zaslišanih

prič in obtoženka sama niso znali nemško. Sodnikove slovenščine nikdo ni razumel.

Ne bilo bi takšnega boja za naše šole, če bi se v šolah res tako podučevalo, kakor pravi g. dr. Mahrholz: Dve leti v materinem jeziku in potem nemško in vmes še vedno slovensko. Pribijemo, da se na utrakvističnih šolah podučuje samo 4 do 5 mesecev slovensko in nemško, potem pa samo nemško, tu pa tam se otrokom do konca drugega šolskega leta še raztolmači kaka beseda na slovensko, računa se od prvega šolskega dne samo nemško, poje se samo nemško, od petega šolskega meseca se piše samo nemško, po drugem šolskem letu na nobeni utrakvistični šoli ni ničesar več slovenskega. To zapostavljanje materinega jezika v naših šolah je vzrok, da otroci teh šol ne znajo ne materinega in ne nemškega jezika in zato potem v celem življenju čutijo to nesrečo, ker gospodarsko zastajajo. Ko se mi borimo za preureditev naših šol, se borimo za kruh našega ljudstva.

Čudne pojme so Celovčani vtepli v glavo g. dr. M. glede lojalitete (udanosti do države). Lojalni je pač le tisti, ki je udan le svoji državi, a ne tuji. Lojalni smo napram Avstriji, ker smo priznali stanje, ki ga je ustvaril plebiscit in ker se držimo mednarodnih sklepov, ki od manjšin zahtevajo lojalnost. Ne moremo še poleg biti lojalni napram drugim, tuji nemški državi, kakor nam tudi nihče ne more dokazati nedovoljenih stikov s kako drugo državo, čeravno nas zmirom dolžijo.

Naravnost zlobno pa je, da „Bauernztg.“ brez popravka natiskuje, da zahtevamo nacijsko slovensko šolo brez nemščine. Kje in kdaj smo zahtevali tako šolo? Ali list ne ve več, kako so ravno Nemci nam hoteli dati take

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

In urno odide. Cel prizor mu je bil mučen. Še je imel toliko čuta v sebi, da si je moral sam priznati, da je kriv Ankine nesreče. Zato proč odtod, da ne sliši glasu, ki mu vzbuja slabo vest.

Anka se je polagoma dvignila, od silne boli je bila vsa omočena, počasi je stopicala proti domu. Tiho je šumel belski potok, valčki so poskakovali in hiteli naprej v prepad, kako so vabili nesrečno dekle, češ, pridi k nam, tu je mir, tu se ohladi tvoje srce, tu se neha vse trpljenje.

Ne, ne, to ne sme biti, dolžna sem življenje otroku, ki ga nosim pod srcem, on mi bo uteha. Toliko gorja sem že prestala, bom tudi to. Od cerkve D. M. v Trnju je zdajci zadel večerni zvon.

Tako milo je pel, tako v srce segajoče, da je Anka obstala, vzdihnila in solze so ji zalile oči. O hvala ti, božja mati, ti me kličeš, ti si tako dobrega srca, ti me ne zavrneš; in pokleknila je in iskreno molila. Čutila je v sebi novo moč, neki glas ji pravil: Zaupaj, vse mine.

Požurila je svoje korake in hitro je bila doma. Mati Klara se je že podala k počitku. Zadnje čase je vidno pešala, venela so ji lica in iz oči ji je odsevala žalost, ki muči materino srce, ko vidi, da njen otrok trpi.

In Anka je res trpela, a nosila je svoje gorje mirno. Poiskala je svoje ležišče, a nemirno se je premetevala sem in tja. Po glavi so ji rojile Robertove besede, s katerimi se je zagrozil glede njenega brata. Kaj vendar misli in kaj namerava? Ni dosti, da je uničil njo, ali naj upropasti še njenega brata?

Da, in tudi to je moralo priti.

Robert ni mogel pozabiti, da ga je Andrej udaril in zasramoval. Neukrotljivi srd je nosil v svojem srcu in iskal priložnosti, da se maščuje. Toda Andreju in Tomeju, ki mu je bil tudi trn v peti, ni mogel blizu. Če sta bila v družbi, se ni upal, kajti vedel je, da imata dosti prijateljev in lahko bi jo še hujše skupil kot zadnjikrat. Čakal je torej na ugodno priliko in ta se mu je tudi ponudila.

Nekaj let je bil po celi državi mir. A je že tako, da tekmuje ena drža z drugo, vsaka gleda na dobrobit svojih podanikov in iz tega izcimijo se spori, ki so privedli že dostikrat do krvave vojske.

Tako je bilo tudi sedaj.

Velika ovira hrvatski in avstrijski trgovini je bilo to, da avstrijske ladje niso smele dalje voziti nego do Vidma. Kdor je hotel pošiljati svoje blago dalje, moral ga je poveriti turškemu brodarjem, do katerih pa nihče ni imel dosti zaupanja, kajti kljub visokemu plačilu blago navadno ni došlo na določeno mesto. Da pride temu v okom, zahteval je cesar Jožef II., da naj mu prepustijo Turki celi desni breg Save, a njegovim ljudem dovolijo vožnjo po celi Donavi do Črnega morja. Ko mu Turki niso hoteli uslišati prošnje, jim je ob enem z rusko cesarico Katarino napovedal

vojsko. Za to pa je treba pred vsem denarja, kakor je rekel nekdanji vojskovodja Montecucculi.

Koroška je dala za to vojsko veliko živil in razun letnih prispevkov še 433.811 goldinarjev na posebnih vojnih davkih. Kruto je pritiskala gosposka na uboge kmete. Jemali so jim živino, zrnje in kar je bilo. Kdor je imel kak prihranjen krajcar, moral ga je nesti gosposki v pirsarno, kajti, zagrozile so se najhujše kazni. A hujši, kakor to, je bil krvavi davek.

V tedanjih časih še ni bilo splošne vojaške obveznosti. Do Marije Terezije je bila navada nabirati vojake kot prostovoljne. Gosposke so v svojih krogih razglaševale patente, s katerimi so vabili imenitni vojaški poveljeniki krepke mladeniče pod svojo zastavo in jim dajali za to stalno plačo. Od tod ime žolnir — Söldner. Še le cesarica Marija Terezija je uvedla prvi vojaški nabor. Vsaki deželi in vsakemu kraju je bilo predpisanih toliko in toliko vojakov, ki so jih morali postaviti v cesarsko službo. Za temelj pri tej odločitvi je služil popis duš, ki se je vršil prvič leta 1770. Vojna služba je trajala tudi nekdanj še celo življenje. Vendar jih je bilo mnogo oproščenih. Tako duhovniki, uradniki, zdravniki, trgovci, meščani, rudarji. Vsak zemljiški gospod je imel pravico oproščati od vojaštva in je to svojo pravico mnogokrat zlorabljal, ker je oproščeval plemiče in bogatine, siromašnim starišem pa često jemal edine sinove, vsled česar je umevno, da so se skušali na razne načine odtegniti vojaški službi.

(Dalje sledi.)

šole, da, v Velikovcu že otvorili tako šolo, pa ni prišel nobeden otrok. Mi se ne igramo z našo mladino, mi hočemo, da ji šola da predpogoje za poznejšo življenje in za to življenje rabi oba jezika. Naša vedna zahteva je: Najprej znanje materinega jezika in na podlagi materinega jezika pouk državnega jezika. Vemo sicer, da ta naša zahteva ni ljuba vsem nemškim manjšinam, ki bi rade imele samo šole z materinim jezikom brez drugega jezika, želelo se je, da bi že iz solidarnosti spremenili svoje zahteve, a mi ostanemo pri tem, kar je za naše razmere primerno, v prepričanju, da ni mogoče vseh manjšinskih zahtev urejevati po enem kopitu, kakor se je to pokazalo že na drugem manjšinskem kongresu.

Ob koncu se g. dr. Mahrholz še zažene v naše duhovnike, o katerih pravi, da nočejo nemško pridigovati in spovedovati. Za koga pa naj nemško pridigujejo? Ali naj se pač cerkev poniža za politično deklo in nemško pridiga Slovencem, ki so samo ob ljudskem štetju bili zapisani za Nemce, a so v vsakdanjem življenju Slovenci kakor mi, le da politično ne grejo z našo stranko. Imenuje pa naj se nam tiste duhovnike, ki Nemcev niso hoteli nemško spovedovati!

Še eno debelo je nesel g. dr. Mahrholz seboj v Nemčijo: Slovenci na Koroškem govorijo štiri narečja, ki se od visoke slovenščine razločujejo skoro do nerazumljivosti. Uboga „Koroška domovina“, da mora tudi ta pisati v tej visoki slovenščini (kadar piše), da jo „heimatstreue“ Slovenci razumejo. Naj vendar piše v vseh štirih narečjih!

Kako slabo vest morajo naši Nemci imeti napram svojim lastnim bratom, o katerih vedo, da razmere gledajo iz širšega vidika, da tako pretvarjajo resnico. Če bi slikali rečnično stanje, bi pravicoljubni Nemci iz Rajha, še bolj pa nemške manjšine, videli, da je naš boj upravičen in postopanje naših Nemcev neupravičeno in da so ti krivi, ako ne more priti do zblizanja. Tega očitka se bojijo in zato se mora udariti po nas „mladem narodu, ki zmiraj napada“.

Naša sodišča in njihovo delo.

V Avstriji je za civilne zadeve 16 sodišč, 7 deželnih, 8 okrožnih, 1 trgovsko. Potem imamo 16 sodišč za kazenske zadeve, 8 deželnih in 8 okrožnih. Poleg teh je 243 okrajnih sodišč za civilne in 236 za kazenske zadeve. Stroški za vse to poslovanje so znašali lani za osobe 26,6 milijonov S in 8,7 milj. za poslopja i. dr. Ko naša država za svoje delovanje potrebuje vsega vkup 902 milj. šilingov, pride stroškov za pravno upravo samo 4%. Pravd je bilo pri okrajnih sodiščih leta 1925 dvakrat toliko kakor leta 1923. Tožb na plačilo je bilo leta 1923 pri okrajnih sodiščih 41.000, leta 1924 119.000, leta 1925 166.000! Meničnih tožb je bilo l. 1923 8558, leta 1924 21.000, leta 1925 20.887. Oficijska poročila pravijo, da je to v zvezi z stalno valuto, bolj pravilno je reči, da ljudje premalo zaslužijo, da se vsled tega zadolžujejo več nego zamorejo pozneje poravnati. Vseh pravd je bilo l. 1925 352.460! Dovršilo se jih je 313.729.

Silno raste število konkurzov in poravn. Ljudje lahkomišelnostjo začenjajo podjetje, ne da bi se vprašali: imam-li potrebno premoženje in ne da bi se vprašali, ali sem zmožen za to podjetje ali ne? Mladi rod tudi ne mara služiti, marveč hoče delati samostojno, predno ima še kaj življenske izkušnje. Tako se mora potem podreti eno za drugim. Bilo je leta 1923 64 konkurzov, 322 poravn, leta 1924 175 konkurzov, 2115 poravn, leta 1925 451 konkurzov, 3216 poravn. Pri teh konkurzih in poravnah je veliko poštenih ljudi prišlo v hude izgube. Trгоvec mora s tem računati, da izgubi in mora pri ceni blaga že popred iti toliko višje, da poravna tudi te izgube: tako se podražuje življenje poštenim ljudem. Posebno se je javnosti polotilo mnenje, da je marsikateri Ausgleich brezvestno izkoriščanje drugih. Leta poravnanja podkopavajo obstoj trgovine in obrti, ker je vsakemu potepu prost, umakniti se polnemu plačilu svojih dolgov.

Silno veliko so imela sodišča opraviti z razdiranjem zakonov. To je stvar, v katero naj bi sodišča nikoli ne bila se vmešavala, ker zakon je zadeva cerkve. Samo premoženjske

zadeve spadajo v področje države. L. 1890 se je ločilo samo 491 zakonov, 4 se jih je proglasilo za neveljavne. L. 1925 se je razdrlo 4718 zakonov, 475 se jih je ločilo, 157 spoznalo za neveljavne. Zanimivo je pogledati, kje se zakoni ločijo? Izmed 4700 ločitev je bilo samo 173 kmetijskih zakonov, 564 obrtniških ljudi, 3073 nastavljenec, 485 uradnikov in 219 raznih prostih poklicev. Pri kazenskih sodiščih je bilo l. 1925 obsojenih 187.980 ljudi, 64.888 je bilo oproščenih.

Kaznilnice so bile seve dobro zasedene, kaj tudi ne, vsaj se pravi, da so tam ljudje boljše oskrbljeni nego marsikatera revna družina, ki ne najde pravega stanovanja. V Gradcu je bilo 755 kaznjencev, v Kamnu (Stein) 707 — tu je 1000 postelj za lete letoviščarje pripravljenih, v Garstenu 536, v Lankovicu 25, v Kaiserebersdorfu 131. Za vse življenje je bilo obsojenih 8 junakov, na smrt noben.

Od kod predlog kulturne avtonomije?

Polagama se jasni, zakaj so nemške stranke s tako naglico predložile predlog o kulturni avtonomiji. Ko se je uložil, so „Freie Stimmen“ kratko omenile, da se je uložil z ozirom na predstoječe volitve v Jugoslaviji in da so bili zastopniki Nemcev Jugoslavije v Celovcu. Sedaj pa se je izvedelo, da so se vršila v Belgradu pogajanja med ministerskim predsednikom Vukičevićem in načelnikom nemške stranke v SHS dr. KRAFTOM v to, da se sklene volilni sporazum. Za ta sporazum so Nemci zahtevali popolnoma enake pravice z ostalimi državljani v političnem, kulturnem in gospodarskem življenju na podlagi nacionalne samoodločbe. Zato so hoteli biti soudeleženi pri politični in sploh vsej javni upravi. Glede šol so zahtevali, da naj imajo izključno stariši pravico določevati narodno pripadnost otrok in izbirati šole, ki jo naj otrok obiskuje, s tem, da bi stariši svobodno in neovirano ustmeno prijavili otroka pri šolskem odboru izbrane šole. Nadalje so zahtevali za nemške šole nemške učitelje in dokler bi takih ne bilo dovolj, izjemoma učitelje drugih narodnosti, ki pa morajo popolnoma obvladati nemški jezik (ne kočevsko in ne švabsko narečje!) in imeti ljubezen do nemških otrok in do nemške kulture. Končno so zahtevali še dovoljenje za ustanovitve zasebnega nemškega učiteljskega. Vse to pa na podlagi sorazmerja s Koroško. Vidite, dragi bralci, zato je bila potrebna taka naglica pri nas. Podpreti so hoteli le svoje zahteve ne glede na to, ali je vse primerno tudi za nas ali ne. Zato je celi predlog o naši kulturni avtonomiji tako prikrojen, kakor je za Nemce v Jugoslaviji primerno, brez najmanjšega sledu, da bi hoteli predlog prilagoditi našim posebnim razmeram. Namen kulturnih avtonomij je vendar, vsakemu narodu zagotoviti narodno življenje v okviru države, v katerem narod živi. Nemci v Jugoslaviji z visoko razvito narodno zavednostjo in z močnim gospodarstvom najlažje dosežejo zagotovitev narodnega obstoja na podlagi prostovoljne priključitve, a nikakor mi, ki že desetletja živimo pod pritiskom, smo gospodarsko oslabljeni, smo v veliki meri celo odvisni. Nam se pod takimi razmerami ne more zagotoviti narodnega obstoja na podlagi „prostovoljne samoodločbe“, ker je pri nas prostovoljna samoodločba praktično neizvedljiva. Za nas je torej potrebna druga podlaga, ako se hoče doseči isti namen: Zagotovitev narodnega življenja. Zato smo za sorazmerno rešitev, a samo pod pogojem, da se upoštevajo posebne razmere naše manjšine, kakor so ja Nemci v SHS tud le upoštevali svoje posebne razmere in njim prilagodili svoje zahteve. Prepričani smo, da bi si Nemci v SHS gotovo ugledili pot za rešitev svojih vprašanj, ako bi se njihovi voditelji z enako marljivostjo, kakor so se potrudili za predlog naše kulturne avtonomije, še potrudili, da se naši koroški Nemci ozirajo na naše posebne razmere in tem primerno uredijo kulturno avtonomijo, da se doseže isti namen.

Zbirajte za tiskovni sklad!

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Za 16. t. m. se je sklical državni zbor, ki pa spet ne obeta nič dobrega. V carinskem odseku se že dalj časa prepirajo za voljo carine na uvoz kmetijskih pridelkov. Zvišati se namerava carina za rž in pšenico na 4 zlatih kron pri 100 kg, za moko 8 zl. kron, za klavno živino 15 zl. kron, za vprežno živino 75 zl. kron, za mlado živino 45, za prašiče 5—27, za konje 100—200, za smetano 15 zlatih kron. A temu zvišanju nasprotujejo socijalni demokratje, ki menijo, da se bodo potem vse te reči podražile, posebno kruh in meso. To in pa dogodki 15. julija na Dunaju, ki bodo gotovo spet vplivali na zasedanje, ne obetajo plodonosnega dela, od katerega bi država imela korist.

Inozemstvo.

Jugoslavija. V Ženevi sta podpisala Jugoslavija in Francija prijateljsko zvezo, ki je za Jugoslavijo velikega pomena. Gotovo je še bralcem znano, kako si je Italija prizadevala, da pridobi na svojo stran vse države okoli Jugoslavije in to s tem prisili, da se ji ukloni. Nova zveza z Francijo pa jo reši tega nevarnega objema in ji daje trdno jamstvo za mir in varnost pred sovražniki in ugled v svetu. S tem je dobila Jugoslavija nov trden temelj za svojo zunanjo politiko. Francija, najmočnejša država na evropski celine, je postala njena zaveznica za vse slučaje in ji zagotavlja dejanske pomoči v vseh, ki so z njo v zvezi. Mussolini bo se sedaj moral odreči svojim velikim načrtom, ki jih je imel z Dalmacijo itd. In ne bo se nam več tako bati, da bi izbruhnila v naši bližini vojna in segla tudi v našo deželo, kakor se je letos pomladi že splošno govorilo. — Zadnje nedeljo so se po celi državi vršile volitve. Danes se poroča sledeči volilni izid: Radikali 112, demokrati (Davidovič) 63, muslimani (Spaho) 16, slovenska ljudska stranka 21, samostojni demokrati (Pribičević) 23, Radič 60, srbski zemljerabniki 9, Nemci 6, hrvatski federalisti (Trumbić) 2, črnogorski federalisti, slov. kmetjska stranka in socijalisti po en mandat. Skupaj je torej zopet izvoljenih 315 poslancev.

Ženeva. Tukaj zaseda Društvo narodov. Poljska si prizadeva, da si zavaruje svoje meje, druge manjše države pa najbolj pritiskajo, da se oboroževanje posameznih držav po skupnem dogovoru omeji. Litvanski minister, predsednik se je naravnost izrazil, da mora Društvo narodov delati na to, da se zagotovi mir; če tega ne more, naj Društvo narodov izgine. Predložen je predlog, da se prepove vsaka napadalna vojska in da se porablja vsa mirovna sredstva, ako kje med državami nastanejo prepiri. Italija ta predlog odklanja in pravi, da Društvo narodov javnosti ne sme lagati in ji delati obljube, ki jih Društvo potem ne more držati. Nemški zunanji minister Stresemann je imel daljši govor, v katerem se je zavzemal za to, da morajo nezaupnost, sovražstvo in nacionalne strasti prenehati. Dosedanji potek zasedanja ne obeta mnogo uspehov.

Na Ruskem so mnenja, da je Evropa zrela za revolucijo in da bodo še letos jo začeli in sicer, ali na Francoskem, ali v srednji Evropi, najbrž na Ogerskem, kjer bi postal ministerski predsednik spet Bela Kun, kakor je bil po vojski, ko so na Ogerskem dobili premoč bolševiki.

DOMAČE NOVICE

Sestanek Sodalitete se vrši prihodnji kvartni četrtek dne 22. t. m. Pozivamo, da se ga polnoštevilno udeležijo vsi člani.

Celovec. V ponedeljek zjutraj je umrl mil. g. stolni dekan dr. Somer. Zdravil se je v Bad Einöd nad Brežami, kjer ga je zadela kap, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v torek v Celovec. Ves čas je ležal nezavesten. Pogreb se je vršil v sredo 14. m. m. popoldne ob ½2. uri. Slovenci smo v njem zgubili dobrega zagovornika in prijatelja, ki ga bomo zelo pogrešali. Bog mu povrni vse dobrote!

Št. Jakob v Rožu. Šolske sestre v „Sirotišnici“ ali v Nar. šoli v Št. Petru v Rožu o-

tvorijo v novembru 6mesečni „Gospodinski tečaj“. Poučevalo se bode: Gospodinstvo, knjigovodstvo, računstvo, vezenje, kuhanje in šivanje. Pogoji po dogovoru.

Hodiše. V nedeljo dne 11. t. m. je društvo „Bilka“ iz Bilčova priredilo izlet k nam in v našem domu priredilo igro „Roza Jelodvorska“. Silno žal nam je bilo ob koncu igre, da je bila prepozno razglašena in zato ni bilo takega obiska, kakor bi ga igra zaslužila. Pred začetkom je predsednik g. Ogris kratko razložil vsebino igre, ki je kakor nalašč za sedanjí čas, ko mladina noče več poznati štrte božje zapovedi. Potek igre, bogate na lepih prizorih, razvija žalostno usodo grofa Jelodvorskega, ki ga reši iz ječe otroška ljubezen hčerke, katera vse pretrpi, samo da očetu lajša gorje. Ta otroška ljubezen prinese rešitev: premaga trdosrčnega Strašimira, da izpusti grofa Jelodvorskega iz ječe in prepusti najlepše sobe svojega gradu v stanovanje, in prinese solne še v Strašimirov zakon. Z lepo vsebino igre je bilo združeno tudi lepo igranje, ki je kazalo, kako dobre moči med fanti in dekleti si je izvežbalo društvo „Bilka“. Ostale bi skrite, ako bi ne bilo društva. Z globokim zadovoljstvom so gledalci odhajali iz dvorane in hvaležni za krasno igro, ki jo priporočamo tudi ostalim našim društvom.

Bilčovs. V nedeljo dne 18. t. m. vrne društvo „Zvezda“ iz Hodiš naš Obisk. Med tem, ko smo jih jo mi obiskali z resno igro, nas hočejo obiskati s šaljivima igrama, polnima smeha. Da bi nas le vreme na pačilo, tedaj si obetamo vesele zabave, da bo nas še dolgo silil smeh.

Dobrla vas. (Nesreča.) Na električnem toku se je ponesrečil tukajšnji slikarski mojster g. Mihael Petek. Belil je posojilniško hišo, ob kateri je napeljana elektrika. Izposloval si je od oskrbnika transformatorja, da se je za čas, ko je belil tik žice, električni tok zaprl, kar je samoobsebi umevno. Omenjeni oskrbnik pa ni mogel ali ni hotel čakati, dotlej da izgotovi, je šel in odprl tok in nesreča je bila tukaj. Slikar ni mogel slutiti tega, ker je imel ključ od transformatorja v žepu, ampak oni je imel še drugi ključ. Sežgalo mu je kite na desni roki. Lahko bi cel zgorel. Mož trpi velike bolečine. V nevarnosti je bil tudi njegov vajenec. Pri tako nevarnih napravah je treba več previdnosti, ne pa tako lahkomišljeno in s tako neprevidno naglico postopati. (Menimo, da je tako postopanje od strani dotičnika, ki je vedel za nevarnost in kljub temu s pomočjo drugih ključev odprl tok v transformatorju, ogrožanje tujega življenja, ki je po zakonu strogo kaznjivo. Op. ured.)

Celovec. Na Ploknju je dežela sezidala lepo kapelico, da v njo zberejo kosti vseh tam okoli pokopanih vojakov. V nedeljo 4. sept. je bila kapelica blagoslovljena od našega mil. g. knezoškofa ob navzočnosti okoli 5000 udeležencev. V svojem nagovoru se je g. knezoškof po besedah sv. pisma: „Večje ljubezni nima nihče, kakor tisti, ki svoje življenje dá za svoje prijatelje“ spominjal žrtev padlih vojakov, ki so darovali svoje življenje, povdarjal tolažilni nauk, da bojo vsi ti vstali takrat, ko pride ura, „ko bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sina človekovega“. Kakor so ti vojaki pozabili na se in ljubilo svojo ljudstvo in svojo domovino in umrli zanj, tako moramo tudi mi pozabiti na se in v ljubezni delati za svojo ljudstvo in svojo domovino. Po sv. maši so govorili generalni major Gross v imenu vojakov 7. pošpolka, deželni glavar dr. Lemisch v imenu deželne vlade in predsednik pripravljalega odbora Pöschmann. — V torek so se skozi Celovec peljali na svojem potratku iz Jugoslavije proti domu vestfalski Slovenci. V ponedeljek ob 1 popoldne so se odpeljali iz Ljubljane v Maribor. Tisočglava množica jih je pričakovala v Mariboru na kolodvoru. V imenu Prosvetne zveze jih je pozdravil Korošec, profesor Šušnik. Zahvalil se mu je predsednik organizacij slovenskih rudarjev na Vestfalskem Koncilja, ki je zagotavljal, da ostanejo vestfalski Slovenci tudi v tujini še naprej zvesti svoji veri in svojemu jeziku. Na to je v lepi slovenščini govoril Nemec, kaplan Tensundern in hvalil blago dušo slovenskega naroda. Ko je g. kaplan končal, so ga mladenke obsule s cvetjem. Po sprejemu so šli na Slomškov

grob in v stolnico, kjer je dr. Cukala s prižnice v kratkih navdušenih besedah poveljeval Slomška, največjega sina našega naroda. Zvečer so se zbrali k poslovnemu večeru, kjer jih je mesto pogostilo. Žal nam je, da nismo zvedeli, da se vračajo vtorek tukaj skozi našo deželo nazaj, radi bi jih tudi mi pozdravili. Edino g. Kalan, voditelj izleta se je oglasil v Celovcu in izročil pozdrave vsem koroškim Slovincem.

Kotmara vas. Motorno brizgalnico si je kupila tukajšnja požarna bramba. Dne 4. sept. je bila slovesno blagoslovljena od domačega g. župnika. Vse sosedne požarne brambe so se blagoslovljenja udeležile.

Rikarja vas. (Razno.) Ne pomnimo leta, ki bi prineslo vsled pašnih čebel v našo občino toliko razdora. Cel čas ajdove paše, do 5. sept. je bilo stalno slišati pritožbe o izropanju domačih čebel. Dejansko so napravile tuje gorske čebele med domačimi rodovi mnogo škode, ali krivda leži le predvsem v tem, ker posestniki pašnih čebel niso upoštevali zakonitih predpisov. Prijavili bi, kakor je predpisano svoje pašne čebele občini in občinsko predstojništvo bi jih gotovo porazdelilo po celi občini tako, da bi bilo za vse dosti ajdove paše in bi izostale škoda, komisije, delo in prepir. Izkušnja uči in gotovo je, da bo občinsko predstojništvo v bodoče v tem oziru strožje postopalo. Nesreča je bila namreč ta, da je dan prej v nekaterih vaseh, ki so dobile slučajno največ čebel na ajdovo pašo, toča ajdo do polovice ali popolnoma pobila. Umljivo je, da je paše primanjkovalo. Za domače čebelarje se je posebno zavzelo čebelarstvo v Mohličah. Splošno pa so naši čebelarji z letošnjim pridelkom zadovoljni. — Zgoraj smo že omenili, da je napravila toča 15. avgusta posebno na ajdi mnogo škode. Občinska komisija je škodo pregledala in predložila zapisnike deželni davkarji, da olajša oškodovanim davčna bremena.

Bistrica v Rožu. Taktika koroškega Heimattiensta je, izriniti kolikor mogoče iz slovenskih cerkva na Koroškem slovensko petje in slovensko besedo. To stremljenje sistematično izvajajo nemški nacionalci, naj so že potem verskega ali svobodomiselnega nazarja. eL tem pa se priljubljuje naši slovenski posilinemci. Sklenili so, da hočejo v podružnici sv. Križih vpeljati „latinsko“ petje. Pravijo, da zaradi tega, ker organist v Svečah nima stalnih pevcev, ki bi peli tudi v podružnici na Bistrici. Ta izmišljotina jim je dala povod, da so stopili v akcijo. Ne mislite, da je Bog tako ubog in brezpravno bitje, kakor smo koroški Slovenci, da bi se mu lahko v obraz rogali. Koroška Slovenija zakrij si obraz in zaplakaj, tvoje cerkve, v katerih častiš najsvetejšega Boga, so napravili Nemci zatorišče lastnih intrig.

Krnski grad. (Strašna nesreča.) Pri Krnskem gradu blizu Gospe Svete je malemu posestniku Jurju Krašl v studencu zmanjkalo vode. Zato je hotel studenec poglobiti. Delo je prevzel mojster za studence Blaž Perschak iz Celovca. Dne 6. sept. so v studencu zažgali slame, da se zrak v njem izčisti. Drugi dan gre Krašl v približno 10 m globoki studenec. Ker ga dalj časa ni nazaj, gre za njim njegov zet. A tudi ta ne pride iz studenca. Za njim gre Perschak, a se tudi ne vrne. Še eden je bil tam. Ta sumi, da se je morala zgoditi nesreča, hitro telefonira v Celovec po rešilno društvo, potem pa tudi zleze v studenec, da bi onim trem pomagal. Ko pride rešilna družba, si jih tako natakne več maske zoper plin in gredo v studenec. V njem najdejo vse štiri mrtve: Krašl in zet sta bila z glavami navzdol. Perschak in štrti sta stala, a vsi štirje so bili mrtvi, zastrupljeni po ogljenem dušiku, ki je bil na dnu studenca. Vsi poskusi za oživljenje so bili brez uspeha. Perschak je bil še le 22 let star; prepeljali so ga na celovško pokopališče, ostale tri pa so 9. t. m. pokopali v Krnskem gradu. Zato, varujte se, kadar kaj popravljate v studencih, in neprivezan naj nihče ne hodi v nje, ker plini, kakor so bili v tem studencu, so lahko v vsakem.

Sveče. Dne 7. t. m. smo pokopali Jožefa Ugovicerja, pd. Frajmana na Salí. V vojni si je nakopal bolezen na drobu in hiral ves čas,

dokler ga ni rešila smrt. Rajni je bil star komaj 46 let, dober krščanski mož in skrbljiv mož ter zaveden Slovenec. Na domu in na grobu so mu zapeli domači pevci žalostinke v slovo. Naj počiva v miru, ostalim pa naše sožalje!

GOSPODARSKI VESTNIK

Kako bi kmet mogel kaj zaslužiti?

Vsega obžalovanja vredno je, da kmečki otroci silijo preveč v mesto. A umljivo je, ko doma ni služka in življenja. Breme, plačila brez konca in kraja, dohodki mali, premajhni, da stroškov ne krijejo. Tako hodimo v gozd in sekamo, dokler je še kaj tam, ko pa ne bo nič več, kaj potem? Ali pojdemo vsi v mesto po podporo za brezdelne?

Pred par mesci že smo objavili pismo razumnega in skrbnega gospodarja, ki je kazalo, kako bi se v svinjereji le dalo še kaj zaslužiti, ako je pametna in skrbna ako ni posebne nesreče. Danes tisto pismo nadaljujemo. Dotični gospodar nam piše: „Dohodki od osmih prašičev, ki so se vrgli dne 6. januarja:

1. Ena prašička prodana 10. marca 15 kg à 8 250 S 37-50
2. prašič, mrtva teža 7. jul . . . 69 „ à 8 3-20 S 220-80
3. dva prašiča, mrtva teža 18. jul. 148 „ à 8 3-20 S 473-60
4. dva prašiča, mrtva teža 19. avg. 169 „ à 8 3-10 S 523-90

dve za dom, ena za pleme, druga za pitanje . S 300-—

Vkup . . . S 1535-80

Zdaj pa pogledjmo stroške.

96 kg ječmena à 8 0-30	S 20-70
1087 kg kuruze à 8 0-29	S 315-25
482 kg otrobov à 8 0-27	S 130-24
126-50 kg riblje moke à 8 0-90	S 113-85
58 kg otrobov za plemenske à 8 0-27	S 15-66
2-70 kg apna	S 2-70
5-50 kg oljnatih tropin	S 2-22
vrednost pokrmiljene trave (= 90 kg sena)	S 9-—
delo: 232 dni vsaki dan 1½ uro	S 208-80

ena po 8 0-60
mletje na domačem mlinu:
1156 kg žita, 100% mlete = 115 kg à 8 0-60 . S 83-35
čepljenje proti rdečici S 9-80
stroški pri prodaji: 2 dni človek in konj . . . S 28-—

stroški . . . S 878-77
dohodki . . . S 1535-80

zaslužek . . S 657-03

Popolnoma pravilen ta račun pa še ni: vzdrževanje poslopja, hleva in kuhinje itd. ni vmes, tudi ni vmes obrestovanja v hiši investiranega kapitala. Vsekako je uspeh tak, da si ga naj bravci našega lista pogledajo in premislijo.

Dotični gospodar nam piše naprej:

Lepa je vsota, ki sem jo sprejel, a ne zadostuje za ogromne stroške, ki se v teku leta naberejo. Pokril sem pa s tem zaostale račune kolarja, kovača, mizarja, na žagi, čevljarja in nekaj davkov sem plačal (s čim pa jih plačujejo drugi?)

Imam še načrte za bodočnost: stiri sosedje smo skupno kupili sejalni stroj. Zase sem naročil bencin motor, ki ga dobim ta mesec. Kupni pogoji so: po preizkušnji 100 S naplačila, dne 1. majnika 1928 700 S. Motor sem kupil, ker vitelj ne zadostuje več mojim potrebam in ker hocem pridobiti prostora za nove svinjske hleve, ki jih mislim l. 1929. postaviti ter obenem prirediti pravilno jamo za gnoj in gnojnico. Srce me boli, ko vidim, da gre toliko dragocenega dušika v izgubo. Upam dobiti za to subvencijo pri deželnem kulturnem svetu. Da te načrte izvedem prosim Boga, da mi ohrani ljubo zdravje in mi podari še naprej svoj blagoslov.

Morebiti se sme reči, da je kmetijstvo zdaj na točki, ko se morajo razmere polagoma zboljšati. Strokovni napredek pa je v rokah razumnih kmetov samih: ti morajo poskušati in obračati, žal da je takih premalo med nami. Vso pozornost moramo obračati na trume tujcev, ki se vsipajo v deželo vsako poletje: leti potrebujejo živil: mesa, masla (Theebutler), mleka, sočivja. Za zelene kuruzne storže se že izkupi lep denar. Tu je priložnost katero je treba vpoštevati.

Razumnemu gospodarju pa, ki nam je pisal navedeno pismo čestitamo k uspehom. Naj ga posnemajo drugi, naj se gospodarji potrudijo, voditi redno knjigo za dohodke in stroške in naj tako doženejo, katere vrste gospodarstva je treba držati in katero se mora opustiti.

Tržne cene. Velikovec, dne 7. t. m.:
Biki 1,10—1,30, pitani voli 1,30—1,50, junci 1,10—1,30, krave 0,80—1,20, junice 1,10—1,30, ovce 0,60—1,—, prašiči 2,—2,20 za kg. žive teže. Rž 40 g, ovs 27 g, ječmen 29—30 g, proso 36 g, leča 38 g, krompir 10—12 g za kg. Jajca 13—14 g, perutnica, stara 3,—3,50, in mlada 2,50—3,— S. Celovec, dne 8. t. m.: Pšenica 40 g, rž 36 g, ječmen 30 g, ovs 27 g, ajda 50 g, leča 60 g, fižol

45 g, krompir 15 g, deteljno seme 4 S za kg. Seno: sladko 11 g, kisle 7 g, slama 5 g za kg. Maslo 6,20 S kg. Jajca 18 g, perutnina 3,50 S.

Kako Avstrijska država gospodari.

	izkupilo se je	dobiček	primanjkljaj
pri tobaku . . .	320.900.000 S	173.700.000 S	—
" soli . . .	28.700.000 S	14.800.000 S	—
" loteriji . . .	42.700.000 S	10.000.000 S	—
" smodniku . . .	7.900.000 S	900.000 S	—
" pošti . . .	166.900.000 S	—	8.000.000 S
" gozdovih . . .	19.700.000 S	—	1.900.000 S
" rudnikih . . .	2.300.000 S	—	1.700.000 S
" drž. tiskarni . . .	8.600.000 S	—	200.000 S
" kovanju . . .	—	—	—
" denarju . . .	19.900.000 S	5.000.000 S	—
" glediščih . . .	6.500.000 S	—	4.000.000 S
" "Wiener Zeitung" . . .	2.000.000 S	300.000 S	—
" pekarnah . . .	1.000.000 S	22.000 S	—

Borza. 13. IX. 1927. Dinar 12,47; lira 38,53; nemška marka 168,43; česka krona 20,96; švicarski frank 136,53; francoski frank 27,75; poljski zloti 79,02 grošev.

DRUŠTVENI VESTNIK

Kaj bi bilo treba?

Na veliki rani boleha naše življenje na deželi. Šola nam vceplja leto za leto, kako lepo je v mestih; kolikokrat pridemo pozneje sami v mesta, vidimo mnogo solnčnih strani mestnega življenja. V nas vseh vstaja želja, da bi tudi mi mogli živeti v mestu. Vse to pride od tega, ker se nam nikoli ne pove o senčnih straneh mestnega življenja, o vsem srčnem gorju, o mlakužah mestnega življenja pa ne slišimo ne v šoli in ne vidimo ne sami nič. Zato poveličujemo mesta, sramujemo se pa svojega kmetskega življenja, to zapelje mnogo naših dobrih kmečkih fantov in deklet v mesta, kjer se le polagoma spoznajo slabe strani, a na kmete ne morejo več nazaj in konec je: dobri fant, dobro dekle utoneta za vselej v mestnih mlakužah. To je velika rana na našem narodnem telesu.

Ravno to spoznanje pa nam odpira oči, kaj smo dolžni dati svojim bratom in sestram na deželi. Dolžni smo jim povedati, kako lepo, srčno bogato je življenje na deželi, da vsak lepoto tega življenja spozna, ga vzljubi in mu v svojo trajno srečo ostane zvest. To je eno velikih del, ki bi jih imela opravljati naša društva.

Poslušajte mehke naše narodne pesmi, glejte stare kmete, kako ljubeznivo znajo govoriti z žitom, med katerim korakajo, kako se znajo pogovarjati z živino, kako se vesele solnčnega svita in ptičjega petja, glejte naše matere, s kakšnim čustvom znajo otrokom pripovedovati o čudežih narave, kako jim živi gozd, kako gore, kjer prebivajo palčki in strahovi, kako kraljuje v vodi vodni mož itd. Globoko je čustvo našega ljudstva, globoko je srčno življenje našega ljudstva; vse to pa na deželi umira, ker se že od šole ven povečuje samo mestno življenje.

To globoko srčno življenje na deželi naj bo podlaga, na kateri naj zidajo naša društva, da vsemu našemu ljudstvu vrnejo prepričanje nekdanjih časov, kako lepo, kako srčno bogato in kako srečno urejeno življenje na deželi. Sedaj smo že tako daleč, da se kmet že sramuje biti kmet, fant se že sramuje kmetskega dela, dekle se sramuje oskrbe živine, vsi se oblačijo že tako, da jih ni mogoče ločiti od mestnih ljudi. Kaj manjka? Pravega spoznanja, prave samozvesti in ponosa.

Ko se bo kmetsko ljudstvo zavedalo, da je njegov dom malo kraljestvo, kjer kraljuje nad svojim poljem, gozdom in živino, kako mu je vse pokorno, potem bo videlo, koliko lepše je njegovo življenje ne kmetih kakor v mestu, kjer bi bil trajen suženj kakega stroja ali večeren sluga kakega čmernega gospoda ali nerovne gospe. To pravo spoznanje mu bo rodilo samozavest, da na deželi velja nekaj, mu bo dalo ponos, da je na deželi sam svoj gospod. Vrnili mu bo veselje do narave, do kmetskega dela na polju, v gozdu in pri živini. Takšno pravo spoznanje vzbujati pa je lepo in hvaležno delo v naših društvi.

Ljudstvo na deželi, ki se bo veselilo svojega dela v prosti naravi, pri živih bitjih in ne ob mrtvih strojih ali med mestnim zidovjem, bo iz veselja ustvarilo v svojem globokem srčnem bogastvu ljubezen do vsega življenja na deželi in ta ljubezen do življenja bo spet rodila ljubezen do tistega, ki to življenje daje, do našega kmetskega doma. V ljubezni do doma najde naše ljudstvo najmočnejšo oporo, da mu ostane zvesto, pa naj pridejo tudi velike nesreče, v tej ljubezni najde mladina moč, da mu ne obrne hrbta in leti za bleščečimi metulji zapeljivega mestnega življenja, ampak da ostane pri njem in v njem ustvarja kreposti delavnosti, značajnosti, same kreposti, ki mladino delajo srečno. Taka mladina je ponos in čast vsakega naroda, utrjena proti vsem mamljivim mestnim zvezdam. Ne kino, ne gostilne, ne knjige nam te mladine ne pokvarijo, varuje jo ljubezen do doma, ljubezen do starišev, ki na njegovem domu kraljujejo, katerim v svoji značajnosti noče prizadeti žal urice.

Vse prav, boste rekli, toda kdo naj dà našemu ljudstvu v naših društvi to izobrazbo? To je težka reč, ker imamo premalo ljudi za to. — Ali nimamo kljub vsemu še vendar veliko ljudi, ki so pred Bogom in narodom dolžni posluževati se vseh pripomočkov, da ljudstvo varujejo mestnih nevarnosti in ga ohranjujejo krepostnega, značajnega? Ker je negovanje ljubezni do doma velik pripomoček za to, zato naj se naši izobraženi sloji, predvsem naši duhovniki, zavedajo svojega poslanstva, naj jim bodo ure, v katerih bodo v ljudstvu vneli ljubezen do doma, ure veselega in plodonosnega dušnega pastirstva, vsaj končno vse delo stremi za enim ciljem: za tisto srečo, po kateri srce trajno hrepeni. Ljubezni do doma je treba!

RAZNE VESTI

V Farnboroughu na Angleškem živi gotovo najstarejša zakonska dvojica z imenom Taylor. Nedavno je žena obhajala 103letnico svojega rojstva, mož pa je izpolnil že aprila t. l. 103. leto. Oba vkup štejeta tedaj 206 let. — V Chicago v Ameriki je umrl svinjski in pšenični kralj, večkratni milijonar, ki je vplival na ves svetovni trg s pšenico. Njegov bog je bil denar, zato se je pa s poštenostjo večkrat skregal; do ubogih ni imel nobenega usmiljenja. Združil se je stremi drugimi, ki so postavili velikansko klavnico, kjer so na dan zaklali 65.000 svinj in meso pošiljali po vsej Ameriki. — Desetletna krojačeva hči Helena Pittner je nesla v Zurau na Češkem obleko k nekemu kmetu. Tu so jo napadli psi. Čeravno so ljudje hitro prileteli in pse bili s palicami, ti dekleta niso prej pustili, predno ni nezavestna ležala na tleh. Težko da okreva. Zato pozor pred psi! — 824 obtožencev se bo v Zagrebu zagovarjalo pred sodiščem zavoľjo ubojev, požigov, tatvin itd. 24 od teh pripada zloglasni roparski družbi „malega Prpiča“. Mali Prpič je bil član roparske družbe „Velikega Prpiča“, od katere so lani v Osijeku usmrtili Čarugo, strah cele dežele. Mali Prpič je sam priznal, da je 20 ljudi umoril in izropal. Ljudje daleč na okoli so se oddahnili, ko so tatvinsko družbo zajeli. Na južnem Francoskem gori v okolici Tulona velikansk gozd. Gori že 15.000 ha (približno 26.000 johov), 3000 ha pa je že polnoma pogorelo. Ogenj je na več krajih nastal skoro ob istem času, zato se sumi, da so ga zažgali hudobneži. — Pred 100 leti je neki Anglež Malthus začel vpiti, da je na zemlji že preveč ljudi in da se morajo zato rojstva zmanjševati. Bilo je takrat 900 milijonov ljudi na svetu. Sedaj jih je 1600 milijonov in vsi imajo kruha, četudi jih veliko živi v mestih, da nič ne pridelujejo iz zemlje, mnogo je v mestih celo takih, ki sploh nič ne delajo, ampak samo uživajo. Ker so pa še velikanski kraji na zemlji, ki so silno rodovitni, a še popolnoma neizrabljeni, se sedaj računa, da na zemlji lahko živi 8 milijard ljudi. Samo v Braziliji v južni Ameriki, ki je šestnajstkrat večja od Nemčije, bi lahko živele 800 milijonov ljudi, a jih živi samo 20 milijonov. — Že zadnjič smo poročali o veliki povodnji v Galiciji. Da se vidi velika nesreča, dodajamo še: Povodenj je zadela skup-

no 347 vasi in 5 mest. Več desetisoč oralov obdelane zemlje je tako preplavljeno, da so uničeni vsi pridelki. Reka Sana je narasla ponekod 6 do 8 metrov. Ker manjka živil, je cena za kruh, meso itd. narasla za 100%. V vasi Klimačev pri Stanislavu je prvi dan neurja nastal strašen zračni vrtnec, ki je v zrak zasukal 24 kmečkih domačij, tako da od njih nobenega sledu ni več, 42 drugih kmetij je pa vihar tako razdejal, da v njih ni več mogoče bivati. Zračni vrtnec je trajal 15 minut. — Radi velikega deževja so tudi v Erdelju in v Bukovini velike poplave. Nenadoma prihajajoča voda je poplavlila cele vasi. Oblastva in vojaštvo se je obupno prizadevalo, da reši kar se da rešiti, pa je bilo vse zastonj. Železniške, brzojavne in telefonske zveze so prekinjene. Veliko škodo je napravila voda v Kirlibabi v Bukovini, kjer je med vojno bila silna bitka med Rusijo in Avstrijo. Iz mesta se je rešilo 55 oseb v neki strelski jarek iz betona. Strelski jarek se je podrl in je pod seboj pokopal vse ljudi, od katerih je bilo takoj mrtvih 24, dočim so ostali bili smrtno nevarno poškodovani.

V Dortmundu na Nemškem se je vršil v nedeljo in naslednja dneva nemški katoliški shod. Okoli 100.000 ljudi je bilo prvi dan zbranih. Slavnostno zborovanje je sklenilo, da se mora verska šola v postavah države in dežel zavarovati. Nemški katoliki namreč zahtevajo, da je otrok katoliških starišev prisiljen obiskovati katoliško šolo, ali je to starišem po volji ali ne, kar je čisto pravilno. Nam na Koroškem pa naši Nemci tako zamerijo, če mi pravimo, da otrok slovenskih starišev spada v tako šolo, kjer se poučuje na podlagi slovenskega jezika, ali je to starišem prav ali ne. Popoldne so zborovali katoliški delavci, katerim je govoril nemški državni kancler dr. Marx, ki je povdarjal, da so katoliški delavci zvesti katoličani in zvesti Nemci. Našim slovenskim delavcem pri nas pa so Nemci vzeli zvestobo do naroda in zgubili so ti tudi zvestobo do vere in gotovi katoliški Nemci pri nas pa še pomagajo pri potujčevanju. V ponedeljek je govoril naš kancler dr. Seipel o tem, kako sodi krščanstvo o delu in kapitalu. Ob sklepu shoda so povdarjali, da se morajo vsi nemški katoličani boriti za družino in proti zapravljanju, da morajo gojiti verskokulturne vezi z Nemci v tujini in da morajo katoliški Nemci v tujini imeti nemške duhovnike. — Tako Nemci, mi pa na domači zemlji fretamo z Nemci, ki lomijo za silo slovensko ali pa tudi ne.

Golobi na dunajski justični palači. Junija in julija mesca so sluge avstrijskega parlamenta zapazili nevojni, da so se na poslopje državnega zbora priseljevali golobje, ki so začeli tukaj gnezditi in da so ljubke živalice začele onesnaževati poslopje. Od kod so prišli? Od justične palače; zapuščali so to kjer so bivali do zdaj leta in leta. Služabniki v parlamentu so sklenili, lotiti se teh golobov in pregnati jih, naj gredo nazaj v stara bivališča. Pripravili so se v petek 15. julija in tisti dan je zustična palača — pogorela! List „Natur und Kultur“ od 9. sept. povprašuje: Kedo nam to razloži?

Pod ugodnimi pogoji

102

se proda nov motor z 3 in pol konjskimi silami.

Tovarniško jamstvo do julija meseca 1928. Vpraša naj se v Posojilnici v Velikovcu.

Išče

103

se izurjen mesar, ki bi vzel v najem izir. odprl mesarijo na zelo prometnem mestu, brez posebne konkurence in tik železnice. Prostorji novi in jako primerni.

Več se izve pri upravi lista.

Zanesljiva dekla se sprejme

v nekem zupnišču v stalno službo. Takojšni vstop se želi. Naslov pri upravi lista.

104